

ПОСТЕР-СЕСІЯ

УДК 021:004.67:316.77

Janczulewicz K.
Uniwersytet Śląski (Katowice)

ZA CO LUBIMY BIBLIOTEKI CYFROWE? ANALIZA PROFILI BIBLIOTEK CYFROWYCH NA FACEBOOKU

Artykuł omawia profile polskich bibliotek cyfrowych na portalu społecznościowym Facebook. Zanalizowano aktywność bibliotek cyfrowych oraz wskazano najczęstsze formy promocji zasobów cyfrowych. Omówiono najaktywniejsze biblioteki cyfrowe na Facebooku. Dołączono wykaz opracowywanych przez biblioteki albumów zdjęć – wycinków zbiorów cyfrowych.

Słowa kluczowe: biblioteka cyfrowa, portal społecznościowy, Facebook, social media.

Janczulewicz K.

WHY DO WE LIKE DIGITAL LIBRARIES? ANALYSIS OF DIGITAL LIBRARIES PROFILES ON FACEBOOK

Article examines the Polish digital libraries on Facebook and analyzes the activity of digital libraries and identifies the most common forms of promotion of digital resources. It discusses the most active digital libraries on Facebook. Accompanied by a list compiled by the library photo albums - clippings digital collections.

Keywords: digital library, social networking site, social media, Facebook

Янчулєвіч К.

ЗА ЩО ЛЮБИМО ЦИФРОВІ БІБЛІОТЕКИ? АНАЛІЗ ПРОФІЛІВ ЦИФРОВИХ БІБЛІОТЕК НА FACEBOOK

У статті розглядаються профілі польських цифрових бібліотек на порталі Facebook. Проаналізовано активність цифрових бібліотек і підкреслено найчастіше використовувані форми реклами цифрових засобів. Представлено найбільш активні цифрові бібліотеки на Facebook. У додатку представлено список опрацьованих бібліотеками альбомів фотографій – фрагментів зображень цифрових зібрань.

Ключові слова: цифрова бібліотека, соціальна мережа, Facebook, соціальні медіа.

Media społecznościowe (ang. social media) skupiają wokół siebie ponad miliard ludzi na całym świecie. Prawie co trzeci z nich dzieli się w nich swoimi przeżyciami oraz wrażeniami dotyczącymi konkretnych marek czy usług, z których korzystają. Użytkownicy social media zaznaczają miejsca, w których byli oraz dołączają zdjęcia z wakacji. Wśród tej internetowej rewolucji następuje zmiana narzędzi marketingowych, którymi wiele firm usiłuje dotrzeć do potencjalnych klientów. Utrzymanie relacji oraz dialog z klientami – użytkownikami marek staje się coraz bardziej wiodącym trendem w marketingu, a wpisana na portalu społecznościowym opinia konsumenta może decydować o losach produktu – jego poparcie lub okazana dezaprobatą wśród innych użytkowników wpływa na renomę i postrzeganie marki.

Szybko następujące przemiany społeczno-technologiczne nie pozostają bez wpływu na współczesne bibliotekarstwo. Przyjmowanie przemysłanych strategii marketingowych jest wręcz koniecznością, a sprawny marketing pozwala promować biblioteki jako nowoczesne instytucje darmowej wiedzy i rozrywki. Wykorzystywanie trendów i kanałów, które wcześniej były stosowane przez firmy komercyjne jest naturalnym etapem przyjętych strategii – być blisko ludzi, (potencjalnych) czytelników.

Media społecznościowe, z definicji są portalami skupiającymi społeczności, ułatwiają bibliotekom kontakt z użytkownikami – obecnymi i przyszłymi. Profil na wybranym portalu nie powinien jednak stanowić zdublowania witryny internetowej biblioteki, ale powinien być formą budowania więzi i relacji z czytelnikami poprzez oferowanie im czegoś więcej – przede wszystkim poczucia przynależności do grupy. Społeczność zgromadzona wokół biblioteki w social media jest aktywna, chętnie uczestniczy w dialogu i śledzi podejmowane przez bibliotekę działania na portalu, często też inicjuje przekazy marketingu wirusowego, np. poprzez udostępnianie na swoim profilu statusu czy wpisu biblioteki.

Formy komunikacji biblioteki z otoczeniem, wykorzystujące social media, przedstawiła Bożena Jaskowska, charakteryzując 8 rodzajów mediów używanych przez biblioteki. Autorka podzieliła je na kategorie tematyczne: serwisy wideo, mikrobлоги, блоги biblioteczne, serwisy społecznościowe, tematyczne serwisy społecznościowe poświęcone książkom i czytelnictwu, блоги o książkach, serwisy socialbookmarkingowe, społecznościowe serwisy geolokalizacyjne, społecznościowe serwisy do dzielenia się zdjęciami [1, s. 5–6]. W zależności od postawionych przez bibliotekę celów może ona istnieć w jednym lub kilku serwisach i prezentować użytkownikom przygotowywane treści. Specjaliści badający zachowania społeczne przyznają, iż oddziaływanie portali społecznościowych wzrasta, a w ubiegłym roku korzystanie z Facebooka deklarowało 75 % polskich internautów [2]. Najpopularniejszy spośród dostępnych portali społecznościowych stanowi zatem przedmiot badania działalności promocyjnej bibliotek cyfrowych w przestrzeni social media, którego wyniki zostały omówione w niniejszym artykule.

Charakterystyka polskich bibliotek cyfrowych. Biblioteki cyfrowe stają się coraz bardziej powszechnym narzędziem udostępniania zasobów bibliotecznych. Próbę szerokiego zdefiniowania bibliotek cyfrowych podjął Marcin Werla, wskazując dwa główne konteksty rozpatrywania bibliotek wirtualnych: bibliotekoznawczy, w którym nacisk położony jest na pełnione funkcje biblioteki cyfrowej oraz technologiczny, gdzie biblioteka cyfrowa rozpatrywana jest z perspektywy cyfrowego przetwarzania informacji [3]. Korzystanie ze zbiorów biblioteki cyfrowej jest nieograniczone czasowo i geograficznie – zasoby cyfrowe mogą przeglądać użytkownicy Internetu bez względu na miejsce zamieszkania. Obecnie na polskim rynku bibliotek cyfrowych znajduje się 131 wirtualnych księżnic o charakterze regionalnym i instytucjonalnym. Biblioteki te są zrzeszone w Federacji Bibliotek Cyfrowych [4]. Zasoby bibliotek cyfrowych, których liczba w ubiegłym roku przekroczyła 2 miliony, można podzielić na trzy grupy:

- zasób edukacyjny (skrypty, podręczniki i monografie naukowe),
- zasób dziedzictwa kulturowego (zabytki piśmiennictwa),
- regionalia (piśmiennictwo dotyczące regionów) [zob. kolekcje w poszczególnych bibliotekach cyfrowych].

Próbą popularyzacji oraz większego zainteresowania społeczeństwa zasobami bibliotek cyfrowych może być wprowadzenie bibliotek do sfery social media. Biblioteki cyfrowe, dla których sieć online jest głównym miejscem prezentacji oraz z której są one dostępne dla czytelników, słabo wykorzystują narzędzi social media do pozyskiwania nowych czytelników. Spośród szeregu kanałów mediów społecznościowych jedynie 4 znalazły swoje zastosowanie wśród internetowych księżnic:

- блоги bibliotek cyfrowych,
- kanał YouTube,
- Twitter,
- Facebook.

W polskiej blogosferze bardzo rzadko występują biblioteki cyfrowe – wpisując w wyszukiwarce Google nazwę biblioteki cyfrowej oraz hasło: blog, znalazłam jedynie blog prowadzony przez Społeczną Pracownię Digitalizacyjną działającą przy Bibliotece Śląskiej. Pozostałe блоги bibliotek cyfrowych – jeżeli istnieją – są niewidoczne dla przeciętnego użytkownika Internetu. Zdecydowane więcej tradycyjnych bibliotek prowadzi blog informujący o swojej działalności.

Użytkownicy portalu YouTube mogą zamieszczać filmy na swoim koncie, aby dzielić się nimi z internautami. Portal ten, pomimo iż jest jednym z popularniejszych portali społecznościowych, do którego wyszukiwarki treści dostęp mają wszyscy internauci, także ci niezarejestrowani, wykorzystuje jedynie 8 bibliotek cyfrowych. Ponadto, profile bibliotek cyfrowych nie są zbyt często aktualizowane –

administratorzy poszczególnych bibliotek cyfrowych ograniczyli się do 2–3 filmów. W przestrzeni YouTube biblioteki cyfrowe mogą być zaprezentowane na filmach innych użytkowników – w ten sposób łącznie zaprezentowano 14 bibliotek (w tym 4, które mają własne profile). Portal YouTube nie jest wykorzystywany przez biblioteki cyfrowe do prezentowania zasobów cyfrowych – znikoma liczba bibliotek zaistniała w jego przestrzeni [Zob. Aneks 2].

W przestrzeni Twittera zaistniało 57 bibliotek cyfrowych, z czego tylko 4 posiadają własny profil na portalu. Pozostałe biblioteki zostały wspomniane przez innych użytkowników. Najaktywniejszą biblioteką cyfrową na Twitterze obecnie jest portal Wolne Lektury, który poza własnym, systematycznie rozwijanym profilem, jest najczęściej wskazywany przez internautów. Wolne Lektury na Twitterze wskazano przeszło 400 razy oraz obserwuje je prawie 2 tysiące użytkowników. Dla porównania: Digital Museum w Warszawie obserwują 532 osoby, Śląską Bibliotekę Cyfrową 65 (profil nie jest aktualizowany), natomiast Bibliotekę Cyfrową Uniwersytetu Wrocławskiego 39 użytkowników Twittera. Pozostałe 53 biblioteki cyfrowe są jedynie wskazywane przez użytkowników portalu. Prawie połowę z bibliotek cyfrowych (24 biblioteki) – została wskazana jednorotnie. Kolejnych 11 bibliotek cyfrowych twittujący wskazali dwukrotnie, natomiast tylko 6 z nich zostali zatwittowani w 10 i więcej wiadomościach. Najwięcej razy – 58 internauci wskazali portal Otwórz Książkę, a kolejno Małopolską Bibliotekę Cyfrową (40 razy). Wyniki przeprowadzonego badania portalu Twitter pod kątem aktywności bibliotek cyfrowych pozwalają stwierdzić, iż nie jest to powszechny kanał social media wykorzystywany przez biblioteki cyfrowe. W toku dalszego artykułu wypowiedzi bibliotek cyfrowych oraz o bibliotekach cyfrowych zamieszczone na Twitterze nie będą analizowane [Zob. Aneks. 3].

Wśród mediów społecznościowych największe oddziaływanie na biblioteki cyfrowe ma Facebook. Spośród 131 bibliotek cyfrowych zrzeszonych w Federacji Bibliotek Cyfrowych z portalu korzysta 19 z nich, tworząc łącznie 21 profili bibliotek cyfrowych – przy czym 3 fan page prowadzone są przez Śląską Bibliotekę Cyfrową (profile: Śląska Biblioteka Cyfrowa, Społeczna Pracownia Digitalizacji oraz Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych). Śląska Biblioteka Cyfrowa jest właścicielką pierwszego fan page bibliotek cyfrowych w Polsce – założonego 1.08.2009 r. W tym samym roku do grona społeczności facebookowej dołączył serwis Wolne Lektury. Najwięcej bibliotek cyfrowych przyłączyło się w 2012 r. – 7, natomiast najmłodszy profil w portalu społecznościowym ma Bałtycka Biblioteka Cyfrowa, funkcjonująca w nim od 10.06.2014 r. Największa liczba zaangażowanych bibliotek cyfrowych sprawiła, iż badanie aktywności polskich bibliotek cyfrowych zostało skupione na portalu Facebook.

Badanie aktywności bibliotek cyfrowych na Facebooku. Na portalu Facebook można utworzyć dwa rodzaje kont – profile użytkowników: osobowe, którego właścicielem jest osoba fizyczna lub profil fanowski – tzw. fan page, który przysługuje instytucjom, organizacjom i osobom publicznym. Podstawową różnicą między nimi jest możliwość zarządzania kontem (konto osobowe obsługiwane jest przez jeden adres mailowy, natomiast administratorami konta fanowskiego – fan page'a może być wiele osób posługujących się własnym kontem) oraz różnice w oddziaływaniu społecznym – konto osobowe może mieć 5 tys. znajomych, podczas gdy fan page może lubić nieskończona liczba osób lub innych fan page'ów. [5]. Wśród bibliotek cyfrowych jedna biblioteka założyła konto osobowe – Elbląska Biblioteka Cyfrowa. Aktywność tej biblioteki nie została wzięta pod uwagę w badaniu (wskazano ją w wykazie dołączonym do Bibliografii) – aby móc zobaczyć, jakie treści publikuje Elbląska Biblioteka Cyfrowa na Facebooku, należy być jej «znajomym» – wysłać zaproszenie i poczekać na potwierdzenie ze strony biblioteki. W przypadku profili fanowskich – fan page, aktywność, czyli widoczność wpisów właściciela profilu jest widoczna także dla niezalogowanych użytkowników Internetu. Omówione profile bibliotek cyfrowych na Facebooku są dostępne dla każdego – także dla osób nie posiadających konta na portalu: można wyszukiwać je w popularnych wyszukiwarkach lub otrzymać link.

Obecne standardy oceny jakości fan page nie istnieją – ich oddziaływanie można zbadać np. poprzez statystyki, które generowane są dla prowadzonego fan page (dostępne dla administratora konta fanowskiego) lub poprzez analizę stron wedle wybranego klucza, sprawdzającego cechy, które autorzy fan page chcieliby osiągnąć dla swojej instytucji lub porównanie wybranych kryteriów fan page podobnych instytucji. Można zatem przyjąć, iż metoda badawcza będzie skorelowana z metodologią wykorzystywaną przy analizie cech jakości stron WWW [6]. Z powodu braku jednolitych kryteriów, pozwalających na

jednoznaczną ocenę serwisów internetowych, oraz specyfiki fan page jako strony www, należy z licznych metodologii wybrać te kryteria, które byłyby najbardziej adekwatne do oceny wirtualnych profili bibliotek cyfrowych. W badaniu uwzględniono zatem:

- wizualną wizytówkę biblioteki cyfrowej (zdjęcie profilowe oraz w tle),
- częstotliwość aktualizacji – wpisów wprowadzanych przez bibliotekę,
- tematykę wpisów oraz udostępnianie linków do serwisu biblioteki cyfrowej,
- wykorzystanie tablicy i budowania galerii – albumów zdjęć.

Wybrane kryteria, nie wyczerpują wszystkich możliwości badawczych, jakie daje prowadzenie fanpage biblioteki cyfrowej, pozwoli jednak wskazać tendencje oraz najczęstsze działania bibliotek cyfrowych w przestrzeni social media.

Obecność bibliotek cyfrowych na Facebooku i częstotliwość wpisów. Przygotowana analiza została przeprowadzona w podwójny sposób: informacje o fan page'ach bibliotek cyfrowych sprawdzono na witrynach bibliotek cyfrowych i w wyszukiwarce Google oraz równolegle w wyszukiwarce portalu Facebook [Zob. Aneks. 4]. Zabieg ten był potrzebny, gdyż 9 fan page'ów nie zostało wskazanych na witrynach książnic wirtualnych, natomiast na każdym fan page został umieszczony link do strony głównej biblioteki cyfrowej. Pierwszym wnioskiem, który można wyciągnąć, jest fakt, iż tylko 6 profili bibliotek cyfrowych należy do bibliotek uniwersalnych – ogólnopolskich (Polona, Wolne Lektury, Otwórz Książkę) lub instytucjonalnych (np. Publiczne Archiwum Agnieszki Osieckiej, Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego), natomiast pozostałych 15 należy do regionalnych bibliotek cyfrowych. Fakt ten może wpływać na popularność poszczególnych profili oraz określa środowiska, do których administratorzy będą starali się dotrzeć – do odbiorców zainteresowanych historią poszczególnych regionów.

Brak pełnej informacji o prowadzonej aktywności w mediach społecznościowych uniemożliwia wyciągnięcie wniosku o oddziaływaniu samej biblioteki cyfrowej na popularność społeczną, niemniej biblioteki cyfrowe, które mają największą liczbę publikacji (Polona), znajdują się wśród najpopularniejszych na Facebooku bibliotek cyfrowych. Połowa fan page przekroczyła liczbę tysiąca lubiących (poza ŚBC wszystkie z nich prowadzą systematyczną aktualizację profili): 5 z nich osiągnęło wynik rzędu kilku tysięcy, pozostałe oscylują powyżej tysiąca. Niejednoznaczne do klasyfikacji mogą być 2 profile: Biblioteka Cyfrowa PIA oraz Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego, poza promocją zasobów cyfrowych, informują o bieżących działaniach (godzinach otwarcia, wydarzeniach) instytucji je prowadzących – co, przy aktualizacji kilka razy w miesiącu może wyjaśniać większą popularność profili.

Bardzo często profile bibliotek cyfrowych nie są aktualizowane na bieżąco, stąd trudno jest budować stałą relację z czytelnikami. Trzy biblioteki cyfrowe przestały uzupełniać swoje profile, a kolejnych 5 aktualizuje status co kilka miesięcy, co daje 8 «martwych» przestrzeni na Facebooku. Systematycznie (przynajmniej 5 razy w tygodniu) uzupełnianych jest 6 fanpage i są one w gronie bardziej popularnych bibliotek cyfrowych wśród użytkowników portalu. Zdecydowana większość wpisów bibliotek cyfrowych jest prowadzona na tablicy ich fanpage'ów – biblioteki rzadko przygotowują albumy do których byłyby dołączane kolejne grafiki czy wycinki ze zbiorów.

Informacje te zbiera tabela, w której przedstawiono ogólną analizę fanpage polskich bibliotek cyfrowych:

Biblioteka cyfrowa	Aktualizacja [aktywność profilu w ostatnim półroczu]	Informacje o fanpage na stronie biblioteki cyfrowej	Liczba fanów	Liczba wszystkich albumów	Data przyłączenia	Liczba udostępnianych publikacji
Bałtycka Biblioteka Cyfrowa	Kilka razy w miesiącu	Tak	532	50	10.06.2014	47 765
Biblioteka Cyfrowa PIA	Kilka razy w miesiącu	Nie	1 166	2	15.10.2012	5 069
Biblioteka Cyfrowa	Kilka razy w	Tak	1 111	3	15.10.2012	52 877

Uniwersytetu Wrocławskiego	miesiącu					
Elbląska Biblioteka Cyfrowa	Kilka razy w miesiącu	Nie	243	2	2.01.2014	48 314
Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa	Co kilka miesięcy	Nie	164	1	15.03.2012	759
Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa	Nieaktualizowana od 26.05.2013	Nie	71	-	13.05.2013	118 019
Małopolska Biblioteka Cyfrowa	Codziennie	Tak	11 tys.	38	31.12.2012	87 125
Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa	Codziennie	Tak	1 180		18.04.2014	39 117
Morska Biblioteka Cyfrowa	Co kilka miesięcy, aktualizowane 19 lipca 2015, wcześniej w listopadzie 2014	Nie	627	2	18.06.2011	1 744
Otwórz Książkę	Kilkanaście razy w tygodniu	Tak	4 609	1	4.04.2014	471
Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa	Kilka razy w miesiącu	Tak	467	31	28.09.2011	11 980
Polona	Codziennie	Tak	25 tys.	29	10.06.2013	308 933
Pomorska Biblioteka Cyfrowa	Co kilka miesięcy, nieaktualizowane od 5 lutego 2015	Nie	769	6	14.03.2012	50 151
Publiczne Cyfrowe Archiwum Agnieszki Osieckiej	Kilka razy w miesiącu	Tak	11 tys.	6	11.02.2011	863
Radomska Biblioteka Cyfrowa	Kilka razy w miesiącu	Tak	756	3	29.04.2012	32 370
Sanocka Biblioteka Cyfrowa	25 września 2013	Nie	242	-	22.01.2013	978
Spółeczna Pracownia Digitalizacyjna	Co kilka miesięcy	Nie - komórka ŚBC	281	8	9.10.2010	175 783
Śląska Biblioteka Cyfrowa	Raz na miesiąc	Tak	1411	6	1.08.2009	175 783
Śląska Biblioteka Zbiorów Zabytkowych	Codzienna	Nie - kolekcja ŚBC	1 185	90	29.02.2012	175 783
Wolne Lektury	Codzienna	Tak	18 tys.	2	14.12.2009	3 592
Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa «Pomerania»	2012	Tak	267	-	5.10.2010	33 554

Tabela. Polskie biblioteki cyfrowe na Facebooku Źródło: opracowanie własne, stan na 1.08.2015 r.

Najpopularniejszą biblioteką cyfrową na Facebooku jest prowadzona przez Bibliotekę Narodową Polona – zgromadziła ponad 25 tys. fanów. Na drugim miejscu znalazł się portal Wolne Lektury 18 tys. publiczności. Obie biblioteki cyfrowe aktualizują swoje profile bardzo często – wielokrotnie po kilka razy dziennie. O ile Polona posiada najbardziej liczebny zasób cyfrowy – ponad 300 tys. publikacji, stąd jej popularność może być uzasadniona dużym oddziaływaniem samych zbiorów, o tyle Wolne Lektury należą do mniej zasobnych bibliotek cyfrowych – niewiele ponad 3,5 tys. publikacji. Liczba ta nie jest najmniejsza wśród bibliotek budujących swój wizerunek w portalach społecznościowych – duże oddziaływanie na Facebooku ma niespełna tysięczne Publiczne Cyfrowe Archiwum Agnieszki Osieckiej, aktualizowane kilka razy w miesiącu. Spośród bibliotek cyfrowych, które przekroczyły liczbę 1000 fanów – tylko Śląska Biblioteka Cyfrowa nie aktualizuje codziennie swojego profilu. Nowe wpisy ŚBC pojawiają się rzadko, jednak umieściła ona informację o prowadzonym fan page na swojej stronie domowej i jest jedną z najliczniejszych bibliotek cyfrowych – posiada ponad 175 tys. publikacji cyfrowych. Co ciekawe, profil Śląska Biblioteka Cyfrowa zgromadził większą publiczność, niż aktualizowany codziennie profil Śląskiej Interetowej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych (ŚIBZZ), będący jej kolekcją. Może to być spowodowane brakiem informacji o profilu ŚIBZZ na stronie biblioteki cyfrowej. Wśród regionalnych bibliotek cyfrowych najbardziej popularna jest Małopolska Biblioteka Cyfrowa – ponad 11 tys. fanów, która jest mniej zasobna od wspomnianej już Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Warto zauważyć, że najpopularniejsze biblioteki cyfrowe mają charakter ogólnopolski i w ich zasobach można odnaleźć «uniwersalne» publikacje niezwiązane z żadnym określonym regionem. Biblioteki cyfrowe, które nieaktualizują profili w mediach społecznościowych, nie przestają być przez internautów lubiane użytkownicy niezwykle rzadko aktualizują stan swoich polubień i brak nowych wpisów nie oznacza brak jakichkolwiek fanów na profilu biblioteki cyfrowej.

Wizytówka biblioteki. Portal Facebook, chociaż nie jest portalem nastawionym na treści typowo wizualne, pozwala prezentować się osobie czy instytucji za pomocą dwóch grafik: zdjęcia profilowego oraz zdjęcia w tle. Dobrą praktyką, stosowaną m.in. przez firmy komercyjne, jest umieszczanie jako zdjęcia profilowego własnego logo, które będzie widoczne obok każdego postu czy komentarza wpisanego przez właściciela profilu. Zabieg ten zastosowało 14 bibliotek cyfrowych (2/3 wszystkich profili). Umieszczenie innego zdjęcia profilowego nie zawsze było oznaką braku własnego logo (własny znak graficzny ma 17 bibliotek cyfrowych). Po trzy fan page umieściły: fotografie (przy czym Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa ma swoje logo) oraz grafiki przygotowane w bibliotekach (Małopolska Biblioteka Cyfrowa oraz Polona również posiadają logo, jednak wolały użyć innych grafik – wykorzystywanych w przestrzeni ich stron internetowych). Jedna biblioteka – Sanocka Biblioteka Cyfrowa, która własnego logo nie ma, użyła grafiki ze zbiorów cyfrowych. Zdjęcia profilowe bibliotek cyfrowych nie są aktualizowane – najczęściej biblioteki mają po 1 grafice będącej ich «twarzą».

Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku zdjęć w tle – są one częściej zmieniane, przy okazji np. wprowadzenia nowych ciekawych zbiorów do biblioteki cyfrowej lub wydarzeń okolicznościowych. Zasoby biblioteki cyfrowej – jako tło są najczęściej zastosowanym tłem. Różnorodność zbiorów pozwala na częstą aktualizację i prezentację najciekawszych materiałów. Ponadto biblioteki pokazują wybrane elementy procesu digitalizacji, np. Śląska Biblioteka Cyfrowa jako tło ma proces skanowania, a Społeczna Pracownia Digitalizacyjna proces generowania plików prezentacyjnych. Część bibliotek cyfrowych jako tło pokazuje printscreen z własnych stron – jak np. Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego. Podobny zabieg zastosowano w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej – tłem jest fragment witryny z dopiskiem nawiązującym do portalu – «lubię to!». Biblioteki cyfrowe mogą także jako tło użyć fotografii pracowni digitalizacyjnych lub pracowników wykonujących bibliotekę, jak zrobiła Małopolska Biblioteka Cyfrowa. Część bibliotek przygotowuje własne grafiki wykorzystywane jako tło – Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych miała grafikę informującą o przekroczeniu przez Śląską Bibliotekę Cyfrową 100 tys. publikacji wykorzystującą logo biblioteki, natomiast Polona wykorzystywała własną aplikację Polona Typo do stworzenia napisu (podobne tło przygotował sobie profil Śląskiej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych).

Ciekawym pomysłem jest wykorzystanie fotografii miejsc charakterystycznych dla danego regionu – Bałtycka Biblioteka Cyfrowa wykorzystuje krajobraz morski, natomiast Sanocka Biblioteka Cyfrowa

pokazuje fotografie zabytków miasta. Większość bibliotek kilkakrotnie zmieniła zdjęcie w tle – najwięcej razy Polona – 42 (grafiki prezentujące zasoby cyfrowe) oraz Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa – 29. Kilka bibliotek nie udostępnia żadnych zdjęć w tle, jak np. fanpage Zachodniopomorskiej Biblioteki Cyfrowej czy serwisu Otwórz Książkę. Wielość możliwości, jaką daje ten element pokazuje, iż biblioteki cyfrowe mogą zaprezentować się facebookowej społeczności w oryginalny sposób, przyciągając uwagę nie tylko do fanpage, ale także zapraszając do przeglądania zbiorów cyfrowych.

Tematyka wpisów i forma publikacji. Fan page bibliotek cyfrowych promują nie tyle instytucję biblioteki, do której można przyjść, co same zbiory. Trudno jest porównywać fanpage biblioteki cyfrowej z profilem nie tylko księgarni czy grup czytelniczych, które promują nowości wydawnicze, ale również tradycyjnych bibliotek – oferowane publikacje są określone za sprawą uznania praw autorskich (w Polsce dzieło wchodzi do domeny publicznej w 70 lat od śmierci autora) i sprofilowane przynależnością terytorialną do poszczególnych regionów. Największe zainteresowanie zasobami cyfrowymi będzie zatem wśród osób identyfikujących się z profilem prowadzonych prac digitalizacyjnych. Dołączony Aneks 1 zestawiający opublikowane przez biblioteki cyfrowe albumy zdjęć pokazuje promowane zasoby oraz zagadnienia poruszane na łamach profili. Biblioteki cyfrowe nie informują o wydarzeniach bibliotecznych organizowanych przez biblioteki tradycyjne, będące ich instytucjami sprawczymi lub robią to niezwykle rzadko (wyjątkiem jest np. fan page Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego). Tematyka wpisów oscyluje wokół wycinków z dawnej prasy oraz zbiorów specjalnych biblioteki:

- Wydarzenia z przeszłości, reklamy i ogłoszenia – publikowane najczęściej na profilowej tablicy (osi czasu),
- Ciekawe kolekcje zbiorów (grafiki, fotografie, starodruki, pocztówki) – publikowane w postaci albumów zdjęć,
- Informacje o zdobytych grantach i realizowanych projektach digitalizacyjnych – publikowane na tablicy.

Analiza bibliotecznych profili na Facebooku pozwala wskazać wyróżniające się fanpage, które dążą zainteresowania internautów swoimi zasobami. Wśród najciekawiej prowadzonych profili bibliotek można wskazać następujące biblioteki cyfrowe:

- Małopolska Biblioteka Cyfrowa – wpisy mają największe oddziaływanie wśród bibliotek cyfrowych – polubień, udostępnień oraz komentarzy;
- Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych – najlepiej skatalogowany zasób profilowy (wpisy umieszczane w tematycznych albumach) oraz naprzemiennosc poruszanych zagadnień pozwala dotrzeć do większej liczby interesujących materiałów;
- Polona – najbardziej popularna biblioteka cyfrowa – najwięcej osób polubiło profil.

Małopolska Biblioteka Cyfrowa najczęściej publikuje wpisy zawierające ciekawe ogłoszenia z dawnej prasy digitalizowanej w bibliotece. Opisy do zdjęć – wycinków z gazet, które zamieszcza biblioteka, są bardzo zwięzłe, wręcz hasłowe. Forma ta wyraźnie przypadła do gustu użytkownikom portalu, gdyż ze wszystkich bibliotek cyfrowy Małopolska Biblioteka Cyfrowa osiąga największe oddziaływanie: największa liczba użytkowników lajkuje posty MBC – zaznacza «lubię to» oraz udostępnia je ze swojego profilu.

Cechą wyróżniającą wpisy Śląskiej Internetowej Biblioteki Zabytkowej jest kategoryzowanie wszystkich wpisów i umieszczanie kolejnych zdjęć w tematycznych albumach. Fan page ten jest jedynym, w którym wpisy nie są umieszczone w przypadkowej kolejności na tablicy – osi czasu użytkownika. Inne fan page bibliotek cyfrowych przygotowują albumy jedynie dla jakiś określonych kolekcji, natomiast pozostała aktywność prowadzą na tablicy użytkownika. Dla użytkownika, którego interesuje określony typ wpisów, jak reklamy i ogłoszenia czy pocztówki z jakiegoś miasta, przyjęta przez Śląską Internetową Bibliotekę Zbiorów Zabytkowych forma jest najlepszym rozwiązaniem. Duża aktywność wszystkich użytkowników portalu powoduje, że wpis umieszczony chwilę temu zostaje zasłonięty na tablicy użytkownika przez inne wpisy innych osób czy instytucji. Odnalezienie postu możliwe jest zatem jedynie przez wejście na profil określonej osoby lub instytucji. Odpowiednia tematykacja i przeseregowanie wpisów umożliwia dotarcie do innych, podobnych materiałów – po kliknięciu na zdjęcie i wyświetleniu

go, użytkownik może obejrzeć cały album – w przypadku, gdy zdjęcia publikowane są na tablicy, oglądając kolejne wpisy widzi się je w kolejności dodawania – wszystkie wpisy danego profilu. Jeśli zdjęcia byłyby umieszczone w albumach – przeglądając je po kliknięciu na ostatni wpis, można zobaczyć tyle te, które są zaszeregowane do konkretnego albumu.

Najbardziej popularny fan page wśród bibliotek cyfrowych należy do prowadzonej przez Bibliotekę Narodową w Warszawie Polony. Administratorzy fan page'a najczęściej publikują wpisy – nawet kilkakrotnie w ciągu jednego dnia. Ponadto, bardzo często dodawane są wpisy w postaci całych albumów tematycznych – pojedyncze zdjęcia publikowane są na tablicy użytkownika. Polona, chociaż ma ponad dwukrotnie więcej fanów wśród użytkowników od Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej, nie osiąga tak dużego oddziaływania użytkowników serwisu.

Wyróżnione biblioteki systematycznie aktualizują swoje profile oraz wypracowały system komunikacji z czytelnikami. Kolejne posty czy publikowane albumy są przejawem przemyślanej strategii promocyjnej biblioteki cyfrowej: zaznaczają święta okolicznościowe, wydarzenia lokalne oraz wykorzystują różnorodne materiały zachęcające do polubienia i odwiedzania biblioteki cyfrowej.

Wnioski. Przeprowadzona analiza profili bibliotek cyfrowych na portalu Facebook pokazała, iż polskie biblioteki cyfrowe słabo wykorzystują przestrzeń portali społecznościowych w celu prezentacji własnych zasobów. Zdecydowana mniejszość bibliotek cyfrowych – zaledwie 19 z ponad 130, co daje ok. 6 % wszystkich – zaistniała w przestrzeni Facebooka, a tylko 6 aktywnie i systematycznie prezentuje swoje zasoby czytelnikom. Zainteresowanie innymi mediami społecznościowymi, mniej popularnymi wśród polskich internautów, jest wśród bibliotek cyfrowych znikome. Należy zdawać sobie sprawę, iż dla wielu twórców bibliotek cyfrowych sama przestrzeń ich istnienia – Internet jest wystarczającym «otwarcie» się na użytkowników i nie czują potrzeby podtrzymywania zainteresowania w social media. Wiele bibliotek (instytucji), prowadzących działalność digitalizacyjną, ma własne fanpage instytucyjne i istnienie strony dedykowanej specjalnie dla zasobów cyfrowych może im wydawać się zbędne.

Wśród bibliotek cyfrowych, które prowadzą fanpage aktywnie, często kolejne wpisy wprowadzane są na osi czasu profilu, bez podziału na tematyczne albumy. Może to być utrudnieniem dla użytkowników serwisu, których interesuje np. jeden rodzaj wpisów, a którzy muszą przejrzeć cały profil w poszukiwaniu interesujących fragmentów. Prowadzenie fanpage biblioteki cyfrowej i tematowanie wpisów za pomocą umieszczania ich w albumy (pozostają widoczne na osi czasu), daje szerszy dostęp do wprowadzanych informacji. Czytelnik, który polubił stronę biblioteki cyfrowej dzięki np. wpisowi z ciekawą grafiką, może przy pomocy jednego kliknięcia zobaczyć wszystkie wprowadzone wpisy zawierające podobny typ zbiorów, który go zainteresował, co także zwiększa ruch na portalu biblioteki cyfrowej. Warto zaznaczyć, iż specyfika portalu powoduje, że post z dnia poprzedniego (a nawet sprzed kilku godzin) jest niemożliwy do odszukania bez odwiedzania profilu instytucji – ginie w oceanie wpisów dodawanych przez innych użytkowników. Skatalogowanie poszczególnych postów w tematyczne albumy ze zdjęciami umożliwi względne panowanie nad umieszczanymi treściami. Ponadto, często biblioteki digitalizują ciekawe kolekcje – grafik, rękopisów, starodruków, które wzbudzą większe zainteresowanie, jeśli zostaną umiejętnie zaprezentowane na profilu biblioteki. Tworzenie albumów zdjęć to obecnie chyba jedyny element wprowadzenia ładu i kategoryzacji wśród wpisów bibliotek cyfrowych.

Część (szczególnie wśród nieaktualizowanych profili jest to bardzo widoczne) bibliotek cyfrowych nie podawała linku do swoich zasobów (sic!), których fragmenty były prezentowane w poszczególnych wpisach. Jest to kolejny problem – niektórzy użytkownicy chętnie zapoznali się z całym artykułem, jednak konieczność samodzielnego poszukiwania odpowiedniej publikacji zniechęca do czytania. Tylko jeden fan page – Śląskiej Internetowej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych korzysta z umieszczania hashtagów-#, dających większą widoczność wpisu. Hashtagi nie są tak rozpowszechnione na Facebooku jak np. na Twitterze [7], ale pozwalają dotrzeć do wpisu także tym użytkownikom serwisu, którzy nie są fanami biblioteki cyfrowej.

Biblioteki prezentujące się wyłącznie online powinny być bardziej widoczne i aktywne w przestrzeni internetowej – dobrze byłoby, gdyby instytucje macierzyste, mające swoje fan page, także co jakiś czas promowały digitalizowane zasoby biblioteki cyfrowej – poprzez przygotowywanie wycinków z

ciekawych fragmentów, tematycznie związanych np. z porą roku, rocznicą urodzin znanego pisarza czy świętami okolicznościowymi.

Wśród refleksji nad zastosowaniem social media w promocji zasobów cyfrowych pojawia się pytanie: czy biblioteki cyfrowe, istniejące przecież w przestrzeni internetowej faktycznie potrzebują dodatkowego kanału komunikacji – fan page w serwisie Facebook? Strona fanowska umożliwi realizację innych celów niż portal biblioteki cyfrowej – nie tylko pozwala pokazać użytkownikom swoje zasoby z innej, bardziej atrakcyjnej strony, ale także jest skuteczną formą budowania społeczności wokół biblioteki. Fan page biblioteki, nie tylko cyfrowej, oparty jest na budowaniu więzi i emocji, a nie realizacji potrzeb informacyjnych użytkowników (takich jak godziny otwarcia czy dostępność publikacji) Komunikację z użytkownikami za pośrednictwem portali społecznościowych trzeba dobrze przemyśleć i zaplanować ze świadomością celu, dla którego tworzona jest strona i jej treść. Fan page biblioteki cyfrowej warto prowadzić nie dla «lajków» – kliknąć «Lubię to!», ale dla utworzenia rzeczywistej relacji z czytelnikami, którzy autentycznie polubią bibliotekę cyfrową i dla których proponowane wpisy będą stanowić inspirację w poszukiwaniach czytelniczych.

Spis wykorzystanych źródeł:

1. Jaskowska Bożena: *Bądźmy tam gdzie oni! Elementy social media marketingu w bibliotece* [online], dostępne w WWW: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/2518/Jaskowska_BADZMY_TAM_GDZIE_ONI.pdf?sequence=1 dostęp: 15.07.2015.
2. Kępka Maciej: *Kto na świecie korzysta z Facebooka?* [online], dostępne w WWW: , dostępne w WWW: <http://www.internetstandard.pl/news/394660/Kto.na.swiecie.korzysta.z.Facebook.html> dostęp: 15.07.2015.
3. Werla Marcin: *Co to jest «biblioteka cyfrowa»?* <http://dl.psnc.pl/co-to-jest-biblioteka-cyfrowa/> dostęp: 15.07.2015.
4. Federacja Bibliotek Cyfrowych [online], dostępne w WWW: <http://fbc.pionier.net.pl> , dostęp: 15.07.2015.
5. Facebook. Centrum Pomocy, [online], dostępne w WWW: <https://pl-pl.facebook.com/help/> dostęp: 15.07.2015.
6. Bednarek-Michalska B., *Ocena jakości informacji elektronicznej. Pułapki sieci. EBIB 2007, nr 5 (86)* [online], dostępne w WWW: <http://www.ebib.pl/2007/86/a.php?bednarek> dostęp: 15.07.2015.
7. *Jak korzystać ze znaczników #?* Dostępne w WWW: <https://pl-pl.facebook.com/help/587836257914341> dostęp: 15.07.2015.

Aneks 1

Spis albumów udostępnianych przez biblioteki cyfrowe

Bałtycka Biblioteka Cyfrowa

«Wirtualizacja pomorskiego dziedzictwa kul
«Zwieżenia» czyli widok z wieży kościoła św.
Mikołaja.
Aktualności
Album bez nazwy (6)
banner
Ciekawostki morskie
Ciekawostki ze świata
Dzienniczek
Dziennik Bałtycki (2)
Dzień kobiet
Filmy
Fraszki
Halo, halo...
Humorystycznie.... ale nie tylko...
Jujka
Kartka z kalendarza
Kącik roztargnionych
Kraj Rad
Kronika kulturalna wybrzeża
Liczba publikacji w BBC
Matrymonialne
Migawki wybrzeża
Moda
Nagrody i wyróżnienia
Noc bibliotek. Portret z ulubioną książką
O tym warto wiedzieć
Od ręki
Odpowiadamy
Pogoda
Pracownia Digitalizacji
Przodownicy pracy
Publikacje w Bałtyckiej Bibliotece Cyfrowej
Raz na ludowo
Reklama dźwignią handlu :)
Różne
Satyra
Szczęśliwego Nowego Rok
Śmiało i szczerze
tapety / wallpapers
To i owo
Trzynastego...
W karykaturze
W opowiedzi na krytykę (2)
Wesołych Świąt
Wielkanocne Życzenia
Zgubiono - znaleziono
Zguby
Złote myśli
Życie...

Biblioteka Cyfrowa PIA

Album bez nazwy (2)

Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego

Inauguracja Biblioteki Cyfrowej PIA
Meksyk
różne

Polona

#WielkaWojna / ciało
Abstynenci
Boski August
Cykliści
Dokąd wyjechać na lato?
Edward Hartwig: scena ze spektaklu
Enfants terribles
Express Syberyjski
Filmy
Foldery turystyczne 1930-1939
Harcerze
Ilustracje i rękopisy Baczyńskiego
Korespondencja Stefana i Franciszki Themersonów
Kostiumy i rekwizyta
Nad Zatoką Białego Niedźwiedzia
Piątek trzynastego
Plany Warszawy / XVII-XX wiek
Pocztówki świąteczne
Pocztówki wydane przez Dżabbersmoka
Potwory morskie w atlasie Orteliusa
Pyjamy i trykoty
Shakespeare 450
Themersonowie / fotografie
Wesołego Alleluja! :D
Więzienie: gimnastyka, orkiestra i kinematograf
Z powinszowaniem Nowego Roku!
Zdjęcia z telefonu
Zwierzęta Baczyńskiego

Elbląska Biblioteka Cyfrowa

Album bez nazwy
Sprzęt, na którym pracujemy

Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa

Okładki Ziemi Kolbuszowskiej z roku 2008

Małopolska Biblioteka Cyfrowa

«Ilustrowany Kuryer Codzienny» znów
digitalizowany!
Chopin
Digitalizacja dziennika «Czas»
Julian Tuwim
Krakowskie obyczaje świąteczne
MBC
MBC. Rozwój zasobu. Modernizacja infrastruktury
Pamiętaj człowiecze na śmierć
Rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego
Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa

50 lat działalności Towarzystwa Kolonji Letnich dla Dzieci
60 urodziny Pałacu Kultury i Nauki
Abecadło filmowe - Kino 1934
Album bey nazwy
Chcesz być smukłą i piękną ? - Tydzień gimnastyki (Kino 1934r.)
Ciekawostki
Dzień Kobiet
Fotorelacja tygodnika Stolica z 4.VI.1989r.
Józef Klemens Piłsudski
Mieszkańcy Warszawy w obiektywach fotografów XIX wieku : portrety
Międzynarodowy Dzień Strażaka
Plany, plany...
rady nie od parady
Reklamy
Rowery, welocypedy i bicykle
Stambuł 1889
Światowy Dzień Mycia Rąk
Światowy Dzień Uśmiechu
Towarzystwo Przemysłowo-Budowlane «Ludomir Z. Kobusz i S-ka» w Wa
Trakt królewski w obiektywach 19-wiecznych fotografów warszawskich
Usługi pocztowe
Walentynki 2013
Warszawskie Przedsiębiorstwo Budowlane Spółka Akcyjna
Widoki Warszawy
Wisła
Zaćmienie słońca 2015
Zagadki z dawnych lat
Zwierzęta z tygodnika «Magazyn dla dzieci»

Morska Biblioteka Cyfrowa

Polskie jachty i żaglowce na kartach pierwszego obiegu
Polskie Porty Morskie Handlowe

Otwórz Książkę

Album bez nazwy

Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa

«Gdybym wiedział, co mnie czeka – głosowałbym na Nixona.» JFK
11 Listopada
2 kwietnia 2005 r., godz. 21:37
26 maja - DZIEŃ MATKI
28 września 2011
Alleluja!
Bieszczady
Dawnych ulic czar...
Dukla i okolice
Dworzec Rzeszów
Gooola!
Historia lubi się powtarzać :)
Iwonicz-Zdrój
Jasło
Każdy ma jakiegoś bzika, każdy jakieś hobby ma...
Literatura dziecięca

Maj
Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku
Miasta Podkarpacia
Nowiny 1949-1989
Przesady
Reklama
Reklama, cz. 2
Rymanów, Rymanów Zdrój
Sanok
Święto folkloru
Wakacje nie zawsze były czasem odpoczynku.
Bywało i tak...
Warsztaty w Pracowni Digitalizacji
Wkrótce BURZA
Zakończenie roku szkolnego i wakacje
Zamach w Sarajewie

Pomorska Biblioteka Cyfrowa

«Perełki» z Gazety Gdańskiej»
Konferencja «PBC dla nauki i edukacji» (oficjalne)
Konferencja «PBC dla nauki i edukacji» (półoficjalne)
Konkurs Pozytywista Roku 2011
Ośrodki Digitalizacji PBC
Wystawa dotycząca projektów zrealizowanych w ramach RPO WP
Publiczne Cyfrowe Archiwum Agnieszki Osieckiej
Agnieszka Osiecka, lata 50
Agnieszka Osiecka, lata 60
Agnieszka Osiecka, lata 70
Agnieszka Osiecka, lata 80
Agnieszka Osiecka, lata 90
Album bez nazwy

Radomska Biblioteka Cyfrowa

Dzień Bibliotekarza i Bibliotek - 8 maja 2012 rok
Otwarcie Pracowni Digitalizacji Zbiorów
Pracownia Digitalizacji

Społeczna Pracownia Digitalizacyjna

Jubileusz 100 tysięcy skanów p. Luizy
Jubileusz 100 tysięcy skanów w SPD- 9 marca 2015
Medialab - mobilna wersja SPD w akcji
Praca
uWalniamy Lektury ;) - śpiewająco
W końcu się udało! :).
Wolne Lektury + Społeczna Pracownia Digitalizacji
Zakończenie akcji zbierania książek dla Szkoły na Zaolziu

Śląska Biblioteka Cyfrowa

«7 groszy», 1932-39 - już niebawem w ŚBC
90 lat temu...
Biblioteka Teatru Lwowskiego
Ignacy Jan Paderewski
Małżeństwo po śląsku, czyli ... «Kurjerek Weselny»
Wesołych Świąt!

Śląska Interetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych

Barbórka

Będzin	Pszczyna na dawnej pocztówce
Bielsko-Biała	Racibórz
Bieruń	Radlin
Bitwa pod Wiedniem	Refleksje
Chorzów na dawnej pocztówce	Reklamy i ogłoszenia z dawnej prasy
Cieszyńskie klimaty	Różne rocznice
Czechowice-Dziedzice	Rybnik
Częstochowa na dawnej pocztówce	Rynek w Katowicach
Dawne Mysłowice	Sandały
Dzień Wszystkich Świętych	Sosnowiec
Elementarze	Śląski Urząd Wojewódzki
Euro 2012	Świąteczne Porady
Generalna ustawa o szkolnictwie	Świąteczne reklamy
Gliwice	Święto Niepodległości
Góra św. Anny	Świętochłowice
Górki Wielkie	Tarnowskie Góry
Grafiki	Teatr na dawnej pocztówce
III Zimowe Igrzyska Olimpijskie	Titanic 1912
Inicjały	Tour de Pologne 1928
IV Zimowe Igrzyska Olimpijskie	Ubiory
Jesień	Ustroń
Jesień	Weekendowe plany
Kalendarz 2014	Wielkanoc
Karkonosze	Wiosna
Katowice na starej pocztówce	Wisła
Koń, jaki jest, każdy widzi	Witaj szkoło
Kronika Liceum Ogólnokształcącego im. M.	Wodospady
Kopernika w Katowicach	Wrocław oczami Roberta Geisslera
Kuchenne klimaty	Wycinki z dawnej prasy
Lato	Wycinki z ŚBC
Łamigłówki z dawnej prasy	Wydarzyło się 100 lat temu
Łaziska	XIX wieczne panoramy miast
Matura	Zabrze
Międzybrodzie	Zamek w Świerklańcu
Międzynarodowy Dzień Teatru	Zamki i pałace
Międzynarodowy Dzień Zwierząt	Zawiercie
Moda na czasie...	Zdjęcia profilowe
Mundial	Zdjęcia w tle
Na górskim szlaku	Zima
Opole	Zimowe Olimpiady lat '20 XX wieku.
Piekary Śląskie	Zwyczajne różne
Pocztówki z Jaworza	
Pocztówki z Mikołowa	
Pocztówki z Żywca	
Porady	
Pozdrowienia z Truskawca	
Pozdrowienia ze Lwowa	
Przepisy kulinarne	

Wolne Lektury:

Filmy
Czytamy wszędzie

Aneks 2

Biblioteki cyfrowe na portalu YouTube

1. Biblioteki cyfrowe posiadające profil na YouTube:

Archiwum Muzyki Wiejskiej – muzyka odnaleziona <https://www.youtube.com/user/muzykaodnaleziona>

Bałtycka Biblioteka Cyfrowa: https://www.youtube.com/channel/UCaGCTxp_P8ORK1w3ggyJ9lg

Bialska Biblioteka Cyfrowa: https://www.youtube.com/channel/UCaGCTxp_P8ORK1w3ggyJ9lg

Polona <https://www.youtube.com/user/bnpolona> oraz filmy użytkowników Biblioteka Narodowa TV's channel i

TVPInfo <https://www.youtube.com/watch?v=jSvRBJuJWi0>

PAUart Katalog zbiorów artystycznych i naukowych Polskiej Akademii Umiejętności <https://www.youtube.com/watch?v=OW6NLY5EBp4>

Śląska Biblioteka Cyfrowa: <https://www.youtube.com/channel/UCb7q-22pp9IVhfryBS3RGTw>; oraz filmy użytkownika: UMWS1a <https://www.youtube.com/watch?v=OuIMTp2O9X4>

Wolne Lektury: <https://www.youtube.com/user/WolneLektury> oraz filmy użytkownika: Fundacja Nowoczesna Polska https://www.youtube.com/watch?v=IteV_EoTrZE

Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa «Pomerania»: <https://www.youtube.com/user/ZBCPOMERANIA> oraz filmy użytkownika Książnica Pomorska <https://www.youtube.com/watch?v=9bhqQSHJpLA>

2. Biblioteki cyfrowe nie posiadające profilu na YouTube, ale wspomniane przez innych użytkowników portalu:

Biblioteka Cyfrowych Archiwów Tradycji Lokalnej: użytkownicy: Biblioteka w Raszynie : <https://www.youtube.com/watch?v=ticQxkXSP0c> oraz ŚOKSiR Sobótka: <https://www.youtube.com/watch?v=ticQxkXSP0c>

Cyfrowa Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu: użytkownicy: aaa20121: <https://www.youtube.com/watch?v=QQU2ZoYzr3A> oraz Sandomierz TV <https://www.youtube.com/watch?v=YyPN-H-9ewI>

Bałtycka Biblioteka Cyfrowa: użytkownik onlinep24: <https://www.youtube.com/watch?v=eLhDF7rqNTc>

Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa: użytkownik Biblioteka Główn PO <https://www.youtube.com/watch?v=GBLIz3nRbg>

Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa: użytkownik Biblioteka Kolbuszowa: https://www.youtube.com/watch?v=s_Vz5iJsTyM

Małopolska Biblioteka Cyfrowa: użytkownik wcoval: <https://www.youtube.com/watch?v=nZPCGYdTgtY> ; <https://www.youtube.com/watch?v=5svXI4hwK3o> https://www.youtube.com/watch?v=IF_ZYfxXY1E

Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa: użytkownicy: BibliotekaKoszykowa: <https://www.youtube.com/watch?v=N3vuI7xm7io>, <https://www.youtube.com/watch?v=lWLyB4VZx90> oraz activeled: https://www.youtube.com/watch?v=3zg-a_qgA50

Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa użytkownik WIMBP: <https://www.youtube.com/watch?v=RLOaKe3LJoU> w Rzeszowie oraz Jan Kowalski: <https://www.youtube.com/watch?v=kCrcDIGz6no>

Publiczne Archiwum Czfrowe Agnieszki Osieckiej: użytkownik: okularnicy <https://www.youtube.com/watch?v=Te3gNLyoIjc>

Radomska Biblioteka Cyfrowa: użytkownik mbpradom1 <https://www.youtube.com/watch?v=n7Y4twppDK0> oraz RadomCity <https://www.youtube.com/watch?v=NiNyudEkO50>

Aneks 3

Biblioteki cyfrowe na Twitterze

1. Biblioteki zarejestrowane na portalu i posiadające własne konto:

Biblioteka cyfrowa	Login	Liczba obserwujących	Liczba tweetów innych użytkowników o BC	Tweety własne
Wolne Lektury	@WolneLEktury	1966	pow. 400	940
Muzeum Narodowe w Warszawie Digital Museum	@cyfrowemuzeum	532	-	1088
Śląska Biblioteka Cyfrowa	@SlaskaBC	65	8	10
Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego	@BCUWr	39	4	99

2. Biblioteki cyfrowe nie posiadające profilu na Twitterze, ale wspomniane przez innych użytkowników portalu:

Biblioteka cyfrowa	Liczba tweetów
Otwórz Książkę	58
Małopolska Biblioteka Cyfrowa	40
Polona	20
Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa	13
Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa	10
Repozytorium Centrum Otwartej Nauki	10
Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego	8
Centralna Baza Judaików	7
Pomorska Biblioteka Cyfrowa	7
Bałycka Biblioteka Cyfrowa	5
Biblioteka Cyfrowa UMCS	4
PAUart Katalog zbiorów artystycznych i naukowych Polskiej Akademii Umiejętności	4
Otwarte Repozytorium Nauk Historycznych	4
Polska Biblioteka Internetowa	4
Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych	4
Biblioteka Cyfrowa Diecezji Legnickiej	3
Archiwum Muzyki Wiejskiej	3
Podlaska Biblioteka Cyfrowa	3
Repozytorium Politechniki Krakowskiej	3
Bibliologiczna Biblioteka Cyfrowa	2
Biblioteka Multimedialna Teatrnn.pl	2
Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa	2
Elbląska Biblioteka Cyfrowa	2
Morska Biblioteka Cyfrowa	2
Nowohucka Biblioteka Cyfrowa	2
Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa	2
Repozytorium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza	2
Tarnobrzaska Biblioteka Cyfrowa	2
Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa	2
Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa	2
Biblioteka Cyfrowa Instytutu Geodezji i Kartografii	1
Biblioteka Cyfrowa Małopolskiego Towarzystwa Genealogicznego	1
Armarium. Dominikańska Biblioteka Cyfrowa	1
Chełmska Biblioteka Cyfrowa	1
Biblioteka Cyfrowa Ośrodka KARTA	1
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Krakowskiej	1
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Krakowskiej	1
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Lubelskiej	1
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej	1
Biblioteka Czflowa + Regionalia Ziemi Łódzkiej	1
Biblioteka Humanistyczna	1
Cyfrowy Dolny Śląsk	1
Dziennik Ustaw RP na Uchodźstwie	1
CMDIR Zasoby Polskie	1
Internetowa Biblioteka Wzornictwa	1
Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa	1
Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa	1
Łódzka Regionalna Biblioteka Cyfrowa	1
Płocka Biblioteka Cyfrowa	1

Polonijna Biblioteka Cyfrowa	1
Publiczne Archiwum Cyfrowe Agnieszki Osieckiej	1
Radomska Biblioteka Cyfrowa	1
Repozytorium Cyfrowe UTP w Bydgoszczy	1
Rolnicza Biblioteka Cyfrowa	1
Sanocka Biblioteka Cyfrowa	1

Aneks 4

Biblioteki cyfrowe na portalu Facebook

Dział: Zainteresowania [Facebook uzupełniony informacjami przejętymi z internetowej encyklopedii «Wikipedia»]:

- Bałtycka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Ba%C5%82tycka-Biblioteka-Cyfrowa/1569640993250560>

- Biblioteka Cyfrowa Politechniki Łódzkiej eBiPoL [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Biblioteka-Cyfrowa-Politechniki-%C5%81%C3%B3dzkiej-eBiPoL/749855481734870?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Biblioteka-Cyfrowa-Uniwersytetu-Wroc%C5%82awskiego/339327216251909?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Cyfrowa-Biblioteka-Narodowa-Polona/688911684511562?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Dolno%C5%9B%C4%85ska-Biblioteka-Cyfrowa/482684495206460?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Kujawsko-Pomorska-Biblioteka-Cyfrowa/1384452895179303> dostęp: 15.07.2015.

- Małopolska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:

https://www.facebook.com/pages/Ma%C5%82opolska-Biblioteka-Cyfrowa/388461841317347?ref=br_rs dostęp: 15.07.2015.

- Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:

https://www.facebook.com/pages/Mazowiecka-Biblioteka-Cyfrowa/813789725329933?ref=br_rs dostęp: 15.07.2015.

- Morska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/pages/Morska-Biblioteka-Cyfrowa/954600597887981>

dostęp: 15.07.2015.

- Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Podkarpacka-Biblioteka-Cyfrowa/740741219308448> dostęp: 15.07.2015.

- Podlaska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/pages/Podlaska-Biblioteka-Cyfrowa/726809604069750>

dostęp: 15.07.2015.

- Śląska Biblioteka cyfrowa [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/%C5%9A%C4%85ska-Biblioteka-Cyfrowa/709292745823878?rf=129926943715750> dostęp: 15.07.2015.

- Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa «Pomerania» [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Zachodniopomorska-Biblioteka-Cyfrowa-Pomerania/476232875853064?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa. [online], dostępne w WWW:

<https://www.facebook.com/pages/Zielonog%C3%B3rska-Biblioteka-Cyfrowa/1402340646657577?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

Biblioteki cyfrowe jako profile prywatne:

- Elbląska Biblioteka Cyfrowa Ebc [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/joanna.szkolnicka.7> (37 znajomych) dostęp: 15.07.2015.

Fanpage bibliotek cyfrowych:

- Bałtycka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: https://www.facebook.com/BBCyfrowa?ref=br_rs dostęp: 15.07.2015.

- Biblioteka Cyfrowa PIA [online], dostępne w WWW: https://www.facebook.com/pages/Biblioteka-Cyfrowa-PIA/280850695358549?sk=photos_stream&tab=photos_albums dostęp: 15.07.2015.

- Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/BCUWr> dostęp: 15.07.2015.

- Elbląska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:
https://www.facebook.com/pages/Elbl%C4%85ska-Biblioteka-Cyfrowa/120505151332696?ref=br_rs dostęp: 15.07.2015.

- Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/KolbuszowskaBibliotekaCyfrowa> dostęp: 15.07.2015.

- Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/pages/Kujawsko-Pomorska-Biblioteka-Cyfrowa/463288257091863?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Małopolska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/malopolskabibliotekacyfrowa> dostęp: 15.07.2015.

- Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/cyfrowemazowsze> dostęp: 15.07.2015.

- Morska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/biblioteka.cyfrowa> dostęp: 15.07.2015.

- Otwórz Książkę [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/otworzksiazke?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.

- Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/PodkarpackaBibliotekaCyfrowa> dostęp: 15.07.2015.

- Polona [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/bnpolona> dostęp: 15.07.2015

- Pomorska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/pages/Pomorska-Biblioteka-Cyfrowa/166781220017860> dostęp: 15.07.2015.

- Publiczne Cyfrowe Archiwum Agnieszki Osieckiej [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/pages/Agnieszka-Osiecka-official-website/191931984163868> dostęp: 15.07.2015

- Radomska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/pages/Radomska-Biblioteka-Cyfrowa/162891053839680> dostęp: 15.07.2015.

- Sanocka Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://pl-pl.facebook.com/pages/Sanocka-Biblioteka-Cyfrowa/461879680543364> dostęp: 15.07.2015

- Społeczna Pracownia Digitalizacyjna Biblioteki Śląskiej [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/spdsbc> dostęp: 15.07.2015.

- Śląska Biblioteka Cyfrowa [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/SlaskaBC> dostęp: 15.07.2015.

- Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych [online], dostępne w WWW:
<https://www.facebook.com/Slaska.Internetowa.Biblioteka.Zbiorow.Zabytkowych> dostęp: 15.07.2015.

- Wolne Lektury [online], dostępne w WWW: <https://pl-pl.facebook.com/wolnelektury> dostęp: 15.07.2015.

- Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa «Pomerania» [online], dostępne w WWW: <https://www.facebook.com/pages/Zachodniopomorska-Biblioteka-Cyfrowa-Pomerania/108124082583086?fref=ts> dostęp: 15.07.2015.